

Energi- og miljøkomiteen

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
		20250023	Martin Eggen	26.01.2025

Representantforslag om klargjøring av naturmangfoldlovens nødvergerett Representantforslag 44 L (2024–2025)

Forslagsstillerne fra Sosialistisk Venstreparti (SV) vil endre naturmangfoldloven § 17, slik at man kan avlive fredet rovvilt i saker hvor det er *overveiende sannsynlighet at et angrep vil skje i nær framtid*.

Bakgrunnen er en dom der en person ble dømt for å ha skutt fredet rovvilt uten at lovverket gav ham anledning til det. SVs forslag er en tydelig svekkelse av rovviltets beskyttelse. Forslaget vil kunne ramme arter med en alvorlig status på Rødlisten for arter (2021) og/eller arter som er sårbar på grunn av naturlig lav reproduksjon og lignende.

SV sitt forslag vil ikke være i tråd med intensjonene bak nødrettsparagrafen, ei heller oppfylle forpliktelser vi har i Bernkonvensjonen. Energi- og miljøkomiteen må avvise forslaget.

Unntak fra generell fredning

Alle viltlevende dyr er fredet i Norge, med mindre lovverket, for eksempel gjennom forskrift, gir eksplisitt tillatelse til avlivning. § 17 som åpner for skyting av fredet vilt dersom det dreier seg om en akutt situasjon, der rovfugler og annet rovvilt går til angrep på personer eller husdyr, og man benytter såkalt nødverge.

§ 17 endret i 2020

Det er kun fem år siden § 17 ble endret for å komme i tråd med Bernkonvensjonens krav. Bakgrunnen for dette var følgende: Ved en inkurie ble ordlyden endret da paragrafen ble flyttet fra viltloven til naturmangfoldloven i 2009. Vilkaaret om at avlivningen må være påkrevd ble kun tatt med i første ledd, som omhandler angrep på personer. Etter klage fra BirdLife Norge ble en «possible case-file» mot Norge opprettet av Bernkonvensjonen i 2017, da vilkaaret om at avlivningen er påkrevd ikke var plassert slik at det både ble gjeldende for både personer og husdyr. Stortinget rettet opp i dette i 2020 etter en offentlig høring.

Etter vår mening ble ordlyden slik den ble vedtatt i 2020 likevel en svekkelse av rovdyrenes beskyttelse sammenlignet med slik den var i viltloven, siden annet ledd annet punktum ble slik at vilkaaret "under direkte angrep" ble endret til "umiddelbart forestående angrep". Nå ønsker altså SV å svekke den ytterligere.

Forslaget er ikke egnet som nødrett-paragraf

I dagens § 17 heter det at det skal være et *pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe* før nødretten kan benyttes. SV vil også gjøre det lovlig å avlive fredet

rovvilt når det er overveiende sannsynlig at slikt angrep er nær forestående.

Rent faglig sett er forslaget meget problematisk, og endrer ordlyden enda lengre vekk ifra unntaksmulighetene som lå i viltloven. SVs forslag åpner for et vidt spekter av situasjoner der man gjennom å vise til egen forståelse av en mulig skadesituasjon kan avlive rovvilt, og/eller domstolene må vurdere hvor *overveiende sannsynlig det var at et angrep ville skje i nær framtid* i det spesielle tilfellet.

Et tamdyr er ikke under angrep før angrepet faktisk skjer, mens den foreslåtte ordlyden innebærer at man kan pårope seg nødvergeretten før angrepet skjer. Ordlyden SV foreslår er utydelig og er ikke brukbar til å skille mellom reelle nødrettssituasjoner og situasjoner som ikke er det. En slik ordlyd kan føre til en situasjon der en rekke personer og aktører mener seg berettiget til å benytte seg av nødvergeretten dersom ørner eller andre rovfugler flyr lavt over husdyr og/eller åtsler, uten at man i ettertid har mulighet til å avgjøre grad av sannsynlighet for angrep. Uten spesifikke forutsetninger må dette anses som å gjette eller spå om fremtiden. Det samme gjelder nærværet av rovdyr som ulv, bjørn, gaupe og jerv.

Det kan saklig, faglig og juridisk ikke være riktig at tilfeldige tolkninger av situasjoner skal aksepteres som nødverge. En endring av lovteksten som går i retning av å ytterligere legitimere skyting/avliving før en akutt hendelse faktisk har oppstått vil kunne skape en umulig situasjon for rettsvesenet så vel som norsk naturforvaltning. Det kan ikke være komiteens intensjon å formulere en paragraf som er svært vanskelig å fortolke, både i praksis under en akutt situasjon eller gi oss en rettsoppfølging som kan vise seg å være i utakt med lovens intensjon. Vi bemerker at lovforslaget ikke har gjennomgått en juridisk vurdering.

Bernkonvensjonens vilkår

Forslaget vil etter vår vurdering ikke være i tråd med våre forpliktelser i Bernkonvensjonen eller Bernkonvensjonen har formål «å verne vill flora og fauna og deres naturlige leveområder» og legger særlig vekt på «truede og sårbare arter».

Ett av vilkårene i Bernkonvensjonens artikkel 9 er at «det ikke er noen annen tilfredsstillende løsning», eller «må anses påkrevd». Felling skal heller ikke være skadelig for bestandens overlevelse. Slik § 17 er foreslått vil det i mange tilfeller komme i konflikt med disse vilkårene.

Dersom § 17 skal endres, må det etter vår mening endres slik paragrafen stod i viltloven, slik at «under direkte angrep» er det avgjørende vilkåret for når nødretten brukes. Sammen med vilkåret «påkrevd» som viser til at det ikke fantes andre tilfredsstillende løsninger som skremming o.l. i den aktuelle situasjonen. Dette vil være i overensstemmelse med Bernkonvensjonen. Disse begrepene er det mest presise uttrykket for den reguleringen man ønsker å formidle gjennom paragrafen.

For BirdLife Norge

For WWF Verdens naturfond

Kjetil Aa. Solbakken [sign.]
generalsekretær

Karoline Andaur [sign.]
generalsekretær

KOPI:

Partiene på Stortinget, Klima- og miljødepartement, Miljødirektoratet